

(171. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

IN NAAM VAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, BIJ DE GRADIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Wij E M M A, Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk,

Bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot wijziging en verhooging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1895.

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Amsterdam, den 26sten April 1895.

E M M A.

(171. 2.)

ONTWERP VAN WET.

IN NAAM VAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, ENZ.

Wij E M M A, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene wijziging en verhooging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1895, vastgesteld bij de wet van 4 Februari 1895 (*Staatsblad* n°. 18);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De volgende artikelen van hoofdstuk V der begroting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1895 worden *verhoogd*, te weten:

Artikel 113. Jaarwedden, toelagen en belooningen der leeraren, beambten en bedienden bij de Rijkslandbouwschool met *een duizend gulden* (f 1000) en daardoor gebracht op *zes en vijftig duizend tweehonderd gulden* (f 56 200).

Artikel 114. Kosten en subsidiën voor stichting, uitbreiding, aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis- en verblijfkosten; personeele hulp en schrijffloonen, administratieve, huishoudelijke en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkslandbouwschool met *vijf en tachtig duizend negenhonderd een en dertig gulden* (f 85 931) en daardoor gebracht op *eenhonderd achttien duizend eenhonderd zes en tachtig gulden* (f 118 186).

Artikel 118. Kosten, voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding van winterscholen met *een duizend negenhonderd zeventig gulden* (f 1970) en daardoor gebracht op *veertien duizend vijfhonderd zeventig gulden* (f 14 570).

Artikel 2.

Artikel 119 wordt gelezen als volgt: „Jaarwedden van acht Rijkslandbouwleeraren en één Rijkstuinbouwleeraar.”

Het bedrag van het artikel wordt *verhoogd* met *zeshonderd zeven en zestig gulden* (f 667) en daardoor gebracht op *negentien duizend zeshonderd zeven en zestig gulden* (f 19 667).

Artikel 3.

Ten gevolge van voorschreven verhoogingen wordt het totaal der Vde afdeling van gezegd hoofdstuk gebracht op *negen millioen achthonderd zestig duizend negenhonderd zes en dertig gulden drie en zeventig en een halven cent* (f 9 860 936,73⁵) en het eindcijfer van hoofdstuk V der begroting van Staatsuitgaven voor

het dienstjaar 1895 nader vastgesteld op *dertien millioen vijfhonderd zes en dertig duizend vierhonderd zeven en vijftig gulden drie en zeventig en een halven cent* (f 13 536 457,73⁵).

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(171. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Gevolg gevende aan de toezegging door de Regeering in de Toelichting van hoofdstuk V der Staatsbegroting voor het loopende dienstjaar gedaan (zie noot 47 van den uitgewerkten en toelichtenden staat), worden bij dit wetsontwerp de noodige gelden aangevraagd tot reorganisatie der Rijkslandbouwschool en tot regeling van het tuinbouwonderwijs.

Tot nadere toelichting van de wijze, waarop naar het gevoelen der Regeering zoowel de Rijkslandbouwschool te Wageningen zou behooren te worden hervormd, opdat zij meer dan tot dusverre aan de gestelde eischen zoude beantwoorden, als van de wijze waarop, naar hare meening, in de bestaande behoefte aan tuinbouwonderwijs zou kunnen worden voorzien, zij hier het volgende in het midden gebracht.

Afdeling A der Rijkslandbouwschool.

Zooals algemeen bekend mag worden geacht, beantwoordt deze afdeling niet geheel aan het doel, waarmede zij oorspronkelijk is in het leven geroepen. De ervaring heeft bevestigd, dat de eigenlijke landbouwers, voor wier zonen de afdeling A oorspronkelijk was bestemd, om verschillende redenen weinig gebruik maken van de gelegenheid om hunne kinderen naar Wageningen te zenden.

Om de genoemde afdeling beter aan de behoefte der landbouwers te doen beantwoorden strekt in de eerste plaats de verkorting van den cursus. Het is het voornemen van de afdeling A, die thans een driejarigen cursus heeft, een tweejarigen cursus te maken, aansluitende aan het meer uitgebreid lager onderwijs, zooals dit in vele kleinere gemeenten wordt verstrekt. Op dien tweejarigen cursus worden alzoo onmiddellijk toegelaten zij, die door het met gunstig gevolg afleggen van een toelatings-examen het bewijs leveren in staat te zijn het onderwijs op de afdeling A te volgen. Ten behoeve vooral van hen, die niet in de gelegenheid zijn geweest meer uitgebreid lager onderwijs te genieten, wordt aan deze afdeling eene voorbereidende klasse verbonden. Dientengevolge zullen tot het landbouwonderwijs de jongelieden eerst toegelaten worden, nadat zij allen ongeveer op hetzelfde peil van ontwikkeling zullen zijn gebracht. Aangezien dit thans niet het geval is en daardoor de geregelde gang van het onderwijs meermalen wordt belemmerd, zal door het inrichten dezer voorbereidende klasse aan een der voornaamste bezwaren tegen de tegenwoordige afdeling A worden te gemoet gekomen.

Het onderwijs op de afdeling A zelve, zal ook in zooverre wijziging ondergaan, dat meer tijd dan tot dusverre zal worden besteed aan de praktische vorming der kweekelingen.

De Regeering meent tevens — en zulks in verband met de opgedane ondervinding — dat het aanbeveling verdient, aan de afdeling A eene klasse voor den Indischen landbouw te doen aansluiten en wel voor hen, die, zonder breede voor-ontwikkeling, zich voor de Indische cultures wenschen te bekwamen. Het aantal van hen, die thans reeds met dit doel de afdeling A bezoeken, is niet onaanzienlijk, doch bij het geven van onderwijs kan met hunne belangen niet of slechts in geringe mate rekening worden gehouden. De voorgestelde toevoeging eener klasse voor den Indischen landbouw zal mitsdien eene wezenlijke verbetering zijn te achten, ook omdat daardoor de gelegenheid zal ontstaan het onderwijs in den eigenlijken cursus der afdeling uitsluitend in te richten met het oog op de behoeften van hen, die later den landbouw in Nederland wenschen uit te oefenen.

Eindelijk zal deze afdeling meer op zich zelve komen te staan door haar onder een eigen directeur te plaatsen en in een